

Effectiveness of Gottman's Sound Relationship House-based couple therapy on enhancing marital empathy among Iranian couples

Zahra Amini ¹, Mosa Javdan ^{2*}, Korosh Mohammadi ³

¹PhD candidate of counseling, Hormozgan university, department of counseling and psychology, Bandar Abbas, Iran

²Assistant professor, Hormozgan university, department of counseling and psychology, Bandar Abbas, Iran

*Corresponding author: Mosa Javdan (PhD), Hormozgan University, Bandar Abbas, Iran, javdan4920@yahoo.com

Article Info

Keywords: Gottman couple therapy, Sound Relationship House, Marital empathy, Iranian couples

Abstract

Introduction: Marital empathy is one of the key factors in marital satisfaction and stability. The aim of this study was to examine the effectiveness of Gottman's Sound Relationship House-based couple therapy on enhancing marital empathy among Iranian couples.

Method: This study was a quasi-experimental research with a pretest-posttest and three-month follow-up design with a control group. The study population consisted of couples referring to family counseling centers in Shiraz in 2026. A sample of 40 couples (80 individuals) was selected through convenience sampling and randomly assigned to two groups: experimental (n=20 couples) and control (n=20 couples). The experimental group received 10 sessions of couple therapy based on Gottman's Sound Relationship House model. Data were collected using the 20-item Marital Empathy Questionnaire developed by Joliffe and Farrington (2006). Data were analyzed using ANCOVA and repeated measures ANOVA.

Results: The findings indicated that Gottman's couple therapy significantly increased marital empathy scores (total, cognitive, and affective) in the experimental group compared to the control group in both posttest and follow-up stages ($P < 0.001$). The effect size was large.

Conclusion: Couple therapy based on Gottman's Sound Relationship House model can be considered an effective, sustainable, and culturally compatible intervention for enhancing marital empathy among Iranian couples.

اثربخشی زوج درمانی مبتنی بر مدل خانه روابط سالم گاتمن بر همدلی زناشویی در زوجین ایرانی

زهرا امینی^۱، موسی جاودان^{۲*}، کوروش محمدی^۳

^۱ دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه هرمزگان، گروه مشاوره و روانشناسی، بندرعباس، ایران
^۲ دانشیار گروه مشاوره و روانشناسی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

* نویسنده مسئول: موسی جاودان، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران، javdan4920@yahoo.com

چکیده

مقدمه: همدلی زناشویی یکی از عوامل کلیدی در رضایت و ثبات زندگی مشترک است. هدف این پژوهش، بررسی اثربخشی زوج درمانی مبتنی بر مدل خانه روابط سالم گاتمن بر ارتقای همدلی زناشویی در زوجین ایرانی بود.

روش: این مطالعه از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون-پس آزمون و پیگیری سه ماهه با گروه کنترل انجام شد. جامعه پژوهش شامل زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانواده در شیراز در سال ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ بود. نمونه شامل ۴۰ زوج (۸۰ نفر) به روش در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش (۲۰ زوج) و کنترل (۲۰ زوج) تخصیص یافت. گروه آزمایش ۱۰ جلسه زوج درمانی مبتنی بر مدل خانه روابط سالم گاتمن دریافت کرد. ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه همدلی زناشویی ۲۰ سؤالی جولایف و فارینگتون (۲۰۰۶) بود. داده ها با استفاده از آزمون های آنوا و آنکوا با اندازه گیری مکرر تحلیل شدند.

نتایج: نتایج نشان داد که مداخله زوج درمانی مبتنی بر مدل گاتمن باعث افزایش معنادار نمرات همدلی زناشویی (کل، شناختی و عاطفی) در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل در مراحل پس آزمون و پیگیری شد ($P < 0/001$) اندازه اثر مداخله بزرگ گزارش گردید.

نتیجه گیری: زوج درمانی مبتنی بر مدل خانه روابط سالم گاتمن می تواند به عنوان یک مداخله مؤثر، پایدار و فرهنگی سازگار برای ارتقای همدلی زناشویی در زوجین ایرانی مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: زوج درمانی گاتمن، خانه روابط سالم، همدلی زناشویی، زوجین ایرانی

مقدمه

ازدواج به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای اجتماعی، پایه و اساس سلامت روان فردی، خانوادگی و جامعه محسوب می شود. با این حال، در سال های اخیر شاهد افزایش قابل توجه نرخ طلاق در ایران بوده ایم. بر اساس آمار سازمان ثبت احوال، در هفت ماه نخست سال 1404، از هر 100 ازدواج ثبت شده، حدود 39 مورد به طلاق منجر شده است که این رقم در برخی استان ها مانند شیراز به بیش از 50 درصد نیز رسیده است [1]. این روند افزایشی نه تنها ثبات خانواده را تهدید می کند، بلکه پیامدهای گسترده ای بر سلامت روان کودکان، هزینه های اجتماعی و بار اقتصادی جامعه دارد. در این میان، عوامل متعددی در بروز تعارضات زناشویی و منجر شدن به جدایی نقش دارند، اما یکی از مهم ترین پیش بینی کننده های رضایت و پایداری زناشویی، همدلی زناشویی است [2]. همدلی زناشویی به عنوان توانایی زوجین در درک شناختی و به اشتراک گذاشتن عاطفی حالات، نیازها و تجربیات یکدیگر تعریف می شود. این سازه شامل دو مؤلفه اصلی شناختی (درک دیدگاه همسر) و عاطفی (به اشتراک گذاشتن و همحسی با احساسات همسر) است که توسط ابزارهایی مانند پرسشنامه همدلی پایه جولایف و فارینگتون (2006) قابل سنجش است [3]. پژوهش ها نشان داده اند که سطوح بالای همدلی زناشویی با افزایش صمیمیت، کاهش تعارض، بهبود کیفیت ارتباط و در نتیجه کاهش احتمال طلاق مرتبط است [4]. برعکس، کمبود همدلی منجر به سوء تفاهم، فاصله عاطفی و چرخه معیوب تعارضات مخرب می گردد. در فرهنگ ایرانی که بر ارزش های خانوادگی و روابط عاطفی تأکید دارد، تقویت همدلی می تواند نقش محوری در پیشگیری از بحران های زناشویی ایفا کند. یکی از رویکردهای مبتنی بر شواهد قوی در حوزه زوج درمانی، نظریه خانه روابط سالم¹ جان گاتمن است. این مدل که بر پایه بیش از چهار دهه تحقیقات مشاهده ای بر روی هزاران زوج بنا شده، روابط موفق را به ساختمانی تشبیه می کند که دارای هفت سطح اصلی است: نقشه های عشق²، ابراز علاقه و تحسین³، روی آوردن به یکدیگر⁴، حفظ دیدگاه مثبت، مدیریت تعارض، تحقق رؤیاهای مشترک و ایجاد معنای مشترک. دو دیوار باربر اصلی این خانه نیز شامل اعتماد و تعهد هستند. گاتمن تأکید دارد که تقویت سطوح پایین خانه (دوستی و مدیریت تعارض) پایه ای محکم برای سطوح بالاتر ایجاد می کند و منجر به افزایش همدلی، صمیمیت و رضایت زناشویی می شود [5 و 6].

در سطح بین المللی، مطالعات متعددی اثربخشی زوج درمانی مبتنی بر مدل گاتمن را تأیید کرده اند. برای مثال، مداخلات گاتمن باعث

بهبود قابل توجه رضایت زناشویی، کاهش علائم افسردگی و اضطراب زوجین و افزایش مهارت های ارتباطی شده است [7]. در ایران نیز پژوهش هایی بر روی این مدل انجام گرفته است. داودوندی و همکاران (2018) نشان دادند که زوج درمانی گاتمن بر بهبود سازگاری و صمیمیت زناشویی مؤثر است [8]. همچنین، حسین پور و همکاران بر روی زوج های نابارور و رجائی و همکاران بر روی زوج های درگیر تعارض، اثربخشی این رویکرد را در افزایش صمیمیت و کاهش طلاق عاطفی گزارش کردند [9 و 10]. با این حال، بیشتر مطالعات ایرانی بر متغیرهای کلی مانند رضایت یا صمیمیت تمرکز داشته اند و پژوهش های محدودی مستقیماً بر تأثیر این مداخله بر همدلی زناشویی با استفاده از ابزار استاندارد جولایف و فارینگتون بررسی کرده اند. این شکاف پژوهشی، ضرورت انجام مطالعه حاضر را برجسته می سازد، به ویژه اینکه عوامل فرهنگی-اجتماعی ایران (مانند فشارهای اقتصادی، انتظارات جنسیتی سنتی و تغییرات ارزشی نسل جدید) ممکن است الگوهای همدلی را تحت تأثیر قرار دهد. اهمیت این پژوهش از چندین منظر قابل تأمل است. نخست، ارائه شواهد تجربی بیشتر برای کاربرد مدل گاتمن در زمینه فرهنگی ایران که می تواند مبنایی برای سیاست گذاری های مشاوره ای خانواده در مراکز بهزیستی و مشاوره قرار گیرد. دوم، تمرکز بر همدلی زناشویی به عنوان یک متغیر میانجی کلیدی که می تواند در پیشگیری از طلاق مؤثر باشد. سوم، استفاده از طرح نیمه آزمایشی با پیگیری که امکان ارزیابی پایداری تغییرات را فراهم می کند.

اهداف پژوهش حاضر عبارت اند از:

1. تعیین اثربخشی زوج درمانی مبتنی بر مدل خانه روابط سالم گاتمن بر همدلی زناشویی کل (شناختی و عاطفی) در زوجین ایرانی
 2. بررسی تفاوت نمرات همدلی در مراحل پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری بین گروه آزمایش و کنترل.
 3. ارزیابی اندازه اثر مداخله و پایداری آن در مرحله پیگیری سه ماهه.
- فرضیات پژوهش:
1. زوج درمانی مبتنی بر مدل گاتمن باعث افزایش معنادار نمرات همدلی زناشویی در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل در پس آزمون می شود.
 2. این افزایش در مرحله پیگیری نیز پایدار خواهد بود.

³ . Fondness and Admiration

⁴ . Turning Towards

¹ . Sound Relationship House - SRH

² . Love Maps

با توجه به مطالب فوق، مطالعه حاضر تلاش می‌کند تا با پر کردن شکاف موجود، شواهد علمی کاربردی برای مشاوران و زوج‌درمانگران ایرانی فراهم آورد.

روش‌شناسی

طرح پژوهش

این مطالعه از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و پیگیری با گروه کنترل بود. زوج‌ها به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل تخصیص یافتند. گروه آزمایش مداخله زوج‌درمانی مبتنی بر مدل خانه روابط سالم گاتمن را دریافت کرد و گروه کنترل در لیست انتظار قرار گرفت و پس از پایان مطالعه، مداخله را دریافت نمود. مرحله پیگیری سه ماه پس از اتمام مداخله انجام شد.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه پژوهش شامل تمامی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره خانواده تحت نظارت بهزیستی در شهر شیراز در سال ۱۴۰۴ بود. نمونه‌گیری به روش در دسترس انجام شد. حجم نمونه بر اساس جدول مورگان و با توجه به مطالعات مشابه، ۴۰ زوج (۸۰ نفر) تعیین گردید که به صورت تصادفی (با استفاده از جدول اعداد تصادفی) به دو گروه ۲۰ زوجی (۴۰ نفر) آزمایش و کنترل تخصیص یافتند. معیارهای ورود شامل: حداقل ۲ سال زندگی مشترک، سن ۲۵ تا ۵۰ سال، عدم ابتلا به اختلالات روانپزشکی شدید (بر اساس مصاحبه بالینی اولیه) و کسب نمره پایین‌تر از میانگین در پرسشنامه همدلی زناشویی در پیش‌آزمون. معیارهای خروج شامل غیبت بیش از دو جلسه و عدم تکمیل پرسشنامه‌ها بود.

انبار جمع‌آوری داده‌ها

پرسشنامه همدلی زناشویی جولایف و فارینگتون (۲۰۰۶): این پرسشنامه ۲۰ سؤال، نسخه تطبیق‌یافته‌ای از مقیاس همدلی پایه^۵ برای زمینه زناشویی است. مقیاس شامل دو زیرمقیاس شناختی (۹ گویه) و عاطفی (۱۱ گویه) می‌باشد. پاسخ‌دهی بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (۱ = کاملاً مخالف تا ۵ = کاملاً موافق) است. نمره کل از ۲۰ تا ۱۰۰ متغیر است و نمرات بالاتر نشان‌دهنده همدلی زناشویی بیشتر است. برخی گویه‌ها معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. پایایی مقیاس در مطالعه اصلی $\alpha = 0.85$ و برای عاطفی و $\alpha = 0.79$ برای شناختی گزارش شده است [۳]. در این پژوهش، پایایی با آلفای کرونباخ برای نمره کل ۰.۸۸۰، زیرمقیاس شناختی ۰.۸۲۰ و عاطفی ۰.۸۶۰ به دست آمد.

روش مداخله

گروه آزمایش ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای زوج‌درمانی مبتنی بر مدل خانه روابط سالم گاتمن را طی ۱۰ هفته (هفتگی) دریافت کرد. جلسات توسط زوج‌درمانگر دارای آموزش سطح ۱ و ۲ گاتمن و تجربه بالینی اجرا شد. محتوای جلسات بر اساس سطوح مدل گاتمن شامل موارد زیر بود:

- جلسات ۱-۲: ساخت نقشه‌های عشق و تقویت علاقه و تحسین
- جلسات ۳-۴: افزایش روی آوردن به همسر
- جلسات ۵-۷: مدیریت تعارض با تکنیک‌های مدیریت تعارض
- جلسات ۸-۹: تحقق رؤیاهای مشترک و ایجاد معنای مشترک

- جلسه ۱۰: تثبیت و برنامه‌ریزی برای آینده تمرینات خانگی در هر جلسه انجام شد [۵].

روش اجرا

پس از اخذ رضایت‌نامه آگاهانه، پیش‌آزمون برای هر دو گروه اجرا شد. مداخله برای گروه آزمایش انجام گردید. بلافاصله پس از اتمام جلسات، پس‌آزمون و سه ماه بعد پیگیری اجرا شد. داده‌ها جمع‌آوری گردید.

روش تحلیل داده‌ها

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ تحلیل شد. برای بررسی همگنی گروه‌ها از آزمون تی مستقل و خی اسکور استفاده شد. برای تحلیل اثربخشی مداخله از آزمون آنکوا با کنترل پیش‌آزمون و آنوا با اندازه‌گیری مکرر بهره گرفته شد. سطح معناداری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. اندازه اثر با مجذور اتا (η^2) محاسبه گردید.

نتایج

ویژگی‌های دموگرافیک نمونه

نمونه پژوهش شامل ۴۰ زوج (۸۰ نفر) بود. دو گروه آزمایش و کنترل از نظر متغیرهای دموگرافیک شامل سن، مدت ازدواج، سطح تحصیلات و تعداد فرزندان همگن بودند ($P > 0.05$). میانگین سن زوجین در گروه آزمایش ۲۷/۶ سال و در گروه کنترل ۲۶/۵ سال بود. میانگین مدت ازدواج ۹/۴ سال گزارش شد. ۶۵٪ زوجین دارای تحصیلات لیسانس یا بالاتر بودند و ۵۸٪ دارای یک یا دو فرزند بودند. میانگین و انحراف استاندارد نمرات همدلی زناشویی در مراحل مختلف مطالعه در جدول ۱ ذکر شده است.

⁵ . Basic Empathy Scale (BES)

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد نمرات همدلی زناشویی در مراحل مختلف مطالعه

متغیر	مرحله	گروه کنترل (n=40)	گروه آزمایش (n=40)
همدلی کل	پیش آزمون	۱/۵۳± ۷/۹	۶/۵۲± ۴/۸
	پس آزمون	۲/۵۴± ۲/۸	۳/۷۸± ۱/۹
	پیگیری	۹/۵۳± ۰/۸	۳/۷۵± ۷/۸
همدلی شناختی	پیش آزمون	۸/۲۳± ۱/۴	۴/۲۳± ۲/۴
	پس آزمون	۵/۲۴± ۳/۴	35/6 ± ۵/۴
	پیگیری	۳/۲۴± ۲/۴	۲/۳۴± ۴/۴
همدلی عاطفی	پیش آزمون	۳/۲۹± ۸/۴	۲/۲۹± ۱/۵
	پس آزمون	۷/۲۹± ۰/۵	۷/۴۲± ۳/۵
	پیگیری	۶/۲۹± ۹/۴	۶/۴۱± ۰/۵

افزایش در مرحله پیگیری سه ماهه نیز عمدتاً حفظ شده بود. همچنین نتایج آزمون‌های پیش فرض (نرمال بودن، همگنی واریانس و همگنی شیب رگرسیون) در جدول شماره ۲ ذکر شده است.

میانگین نمرات همدلی زناشویی در پیش آزمون در هر دو گروه تقریباً برابر و در سطح پایین تا متوسط بود. پس از اجرای مداخله، میانگین نمرات گروه آزمایش به طور چشمگیری افزایش یافت، در حالی که در گروه کنترل تغییرات ناچیزی مشاهده شد. این

جدول ۲: نتایج آزمون‌های پیش فرض (نرمال بودن، همگنی واریانس و همگنی شیب رگرسیون)

آزمون	متغیر	آماره آزمون	درجه آزادی	P-value	نتیجه
Shapiro-Wilk (نرمال بودن)	همدلی کل	۰/۹۶	80	۰/۱۲	نرمال
Levene's Test (همگنی واریانس)	همدلی کل	۱/۴۲	۷۸/۱	۰/۲۴	همگن
Homogeneity of Regression Slopes	همدلی کل	۰/۸۷	۷۶/۱	۰/۳۵	همگن
Box's M Test	همه متغیرها	۱۲/۶۸	-	۰/۱۸	همگن

آنوا و آنکوا با اندازه گیری مکرر مناسب و معتبر بود. همچنین نتایج آزمون آنکوا برای مقایسه گروه‌ها در پس آزمون (با کنترل پیش آزمون) در جدول شماره ۳ ذکر شده است.

نتایج آزمون‌های پیش فرض نشان داد که فرضیات لازم برای استفاده از آزمون‌های پارامتری برقرار هستند. توزیع داده‌ها نرمال است ($P > 0.05$). واریانس‌های گروه‌ها همگن بوده و شرط همگنی شیب رگرسیون نیز تأیید شد؛ بنابراین، انجام تحلیل‌های

جدول ۳: نتایج آزمون آنکوا برای مقایسه گروه‌ها در پس آزمون (با کنترل پیش آزمون)

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	P	η^2
همدلی کل	گروه	۴۸۲۶/۳	1	۴۸۲۶/۳	۱۸۴/۶۲	۰/۰۰۱<	۰/۷۱
همدلی شناختی	گروه	۲۶۵۴/۸	1	۲۶۵۴/۸	۱۶۲/۴۵	۰/۰۰۱<	۰/۶۸
همدلی عاطفی	گروه	۳۱۲۷/۹	1	۳۱۲۷/۹	۱۵۹/۸۷	۰/۰۰۱<	۰/۶۷

پس از کنترل اثر پیش‌آزمون، تفاوت معناداری بین گروه آزمایش و کنترل در پس‌آزمون مشاهده شد ($P < 0.001$) اندازه اثر برای همه متغیرها بزرگ بود ($\eta^2 > 0.67$) که نشان‌دهنده اثربخشی

قوی مداخله زوج‌درمانی گاتمن بر ارتقای همدلی زناشویی است. همچنین نتایج آزمون آنوا با اندازه‌گیری مکرر برای اثر تعاملی زمان × گروه در جدول شماره ۴ ذکر شده است.

جدول ۴: نتایج آزمون آنوا با اندازه‌گیری مکرر برای اثر تعاملی زمان × گروه

متغیر	اثر	F	P	η^2
همدلی کل	زمان × گروه	۱۲۶/۴۵	$0.001 <$	۰/۶۲
همدلی شناختی	زمان × گروه	۱۰۸/۷۳	$0.001 <$	۰/۵۸
همدلی عاطفی	زمان × گروه	۱۱۴/۸۹	$0.001 <$	۰/۶۰

اثر تعاملی زمان × گروه در همه متغیرها معنادار بود ($P < 0.001$). این یافته نشان می‌دهد که الگوی تغییرات نمرات همدلی در طول زمان (پیش‌آزمون، پس‌آزمون، پیگیری) بین دو گروه متفاوت بوده و مداخله باعث ایجاد تغییرات مثبت و پایدار در گروه آزمایش شده است. اندازه اثر نیز در سطح متوسط تا بزرگ ارزیابی گردید. به طور کلی نتایج این پژوهش فرضیات پژوهش را تأیید کرد. زوج‌درمانی مبتنی بر نظریه خانه روابط سالم گاتمن باعث افزایش معنادار و پایدار همدلی زناشویی (کل، شناختی و عاطفی) در زوجین ایرانی شد. این تغییرات بلافاصله پس از مداخله ظاهر شده و در پیگیری سه‌ماهه نیز حفظ گردید، در حالی که گروه کنترل تغییری نشان نداد.

بحث

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که زوج‌درمانی مبتنی بر مدل خانه روابط سالم گاتمن به طور معنادار همدلی زناشویی کل، شناختی و عاطفی را در زوجین ایرانی افزایش می‌دهد و این افزایش تا سه ماه پس از مداخله پایدار می‌ماند. این نتایج با مطالعات قبلی داخلی و بین‌المللی همخوانی قابل توجهی دارد. داودوندی و همکاران در پژوهشی نیمه‌آزمایشی گزارش کردند که مداخله مبتنی بر مدل گاتمن باعث بهبود معنادار سازگاری زناشویی و صمیمیت زوجین می‌شود [۸]. همچنین حسین‌پور و همکاران اثربخشی این رویکرد را بر افزایش صمیمیت زوج‌های نابارور تأیید کردند [۹]. رجایی و همکاران نیز کاهش طلاق عاطفی و بهبود مهارت‌های ارتباطی را پس از اجرای این مداخله گزارش نمودند [۱۰].

از منظر نظری، مکانیسم‌های عمل این مداخله را می‌توان در اجزای کلیدی مدل خانه روابط سالم جستجو کرد. تقویت نقشه‌های عشق و علاقه و تحسین باعث افزایش درک شناختی همسر می‌شود، در حالی که تمرین روی آوردن به همدیگر و تکنیک‌های مدیریت تعارض، همدلی عاطفی را به طور مستقیم تقویت می‌کند [۱۱]. نتایج پژوهش حاضر با فراتحلیل‌های

بین‌المللی که اثربخشی مدل گاتمن را بر کاهش تعارض و افزایش رضایت زناشویی تأیید کرده‌اند، سازگار است [۱۲]. در زمینه فرهنگی ایران، این مداخله سازگاری بالایی نشان می‌دهد. فشارهای اقتصادی، تغییرات ارزشی نسل جدید و انتظارات جنسیتی سنتی از عوامل مهم کاهش همدلی زناشویی در جامعه ایرانی هستند. مدل گاتمن با تمرکز بر دوستی پایه‌ای، معنای مشترک و مدیریت تعارض، با ارزش‌های خانوادگی ایرانی همخوانی دارد. مطالعات ایرانی مانند دیلمی و همکاران (۲۰۲۱) نیز اثربخشی نسخه آنلاین این مداخله را بر الگوهای ارتباطی زوجین ایرانی تأیید کرده‌اند [۱۳]. نوآوری اصلی پژوهش حاضر نسبت به مطالعات پیشین، تمرکز مستقیم بر متغیر همدلی زناشویی با استفاده از ابزار استاندارد جولایف و فارینگتون (۲۰۰۶) است که کمتر مورد توجه قرار گرفته بود [۱۴].

پایداری تغییرات در مرحله پیگیری سه‌ماهه، یکی از نقاط قوت این مطالعه است. این پایداری احتمالاً به دلیل ماهیت مهارت‌محور رویکرد گاتمن است که زوجین را قادر می‌سازد پس از پایان جلسات نیز تمرینات را ادامه دهند. با این حال، نتایج باید با احتیاط تعمیم داده شود، زیرا عوامل فرهنگی-اجتماعی ممکن است در مناطق مختلف ایران تأثیر متفاوتی داشته باشند.

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های این پژوهش، زوج‌درمانی مبتنی بر نظریه خانه روابط سالم گاتمن یک مداخله مؤثر، شواهدمحور و فرهنگی سازگار برای ارتقای همدلی زناشویی در زوجین ایرانی است. این رویکرد نه تنها سطوح همدلی شناختی و عاطفی را به طور معنادار افزایش می‌دهد، بلکه این تغییرات پایدار بوده و می‌تواند به عنوان یک ابزار پیشگیری از تعارضات زناشویی و کاهش نرخ طلاق مورد استفاده قرار گیرد. با توجه به آمار رو به افزایش طلاق در ایران، به کارگیری گسترده این مدل در مراکز مشاوره خانواده، کلینیک‌های روانشناسی و برنامه‌های آموزشی پیش از ازدواج

- توصیه می‌شود. این پژوهش شواهد کاربردی جدیدی ارائه می‌دهد که می‌تواند مبنایی برای سیاست‌گذاری‌های حوزه سلامت روان خانواده در سطح ملی قرار گیرد.
- استفاده از ابزار خودگزارشی که ممکن است تحت تأثیر سوگیری اجتماعی یا تمایل به پاسخ‌دهی مطلوب قرار گیرد.
- پیگیری کوتاه‌مدت (سه ماهه)؛ نیاز به مطالعات طولی با دوره پیگیری طولانی‌تر وجود دارد.
- عدم کنترل برخی متغیرهای مداخله‌گر مانند سطح درآمد، سابقه اختلالات روانی و شدت تعارضات اولیه.

محدودیت‌های پژوهش

- نمونه‌گیری به روش در دسترس از زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر شیراز که تعمیم‌پذیری نتایج را به سایر اقشار و مناطق جغرافیایی محدود می‌کند.

منابع

1. National organization for civil registration of Iran. Marriage and divorce statistics in the first seven months of 1404(2025). Tehran: National organization for civil registration of Iran, 1404(2025)
2. Johnson SM. The practice of emotionally focused couple therapy: Creating connection. 3rd ed. New York: Routledge; ۲۰۱۹.
3. Jolliffe D, Farrington DP. Development and validation of the Basic Empathy Scale. J Adolesc. ۲۰۰۶;۲۹ (۴):۵۸۹-۶۱۱.
4. Gottman JM, Silver N. The seven principles for making marriage work. New York: Crown; ۲۰۱۵.
5. Gottman JM, Gottman JS. The Sound Relationship House: A foundational theory. The Gottman Institute; ۲۰۲۰.
6. Navarra RJ, Gottman JM. Sound Relationship House in Gottman Method Couples Therapy. In: Lebow J, Chambers A, Breunlin D, editors. Encyclopedia of Couple and Family Therapy. Cham: Springer; ۲۰۱۸.
7. Gottman JM. The marriage clinic: A scientifically based marital therapy. New York: W.W. Norton & Company; ۱۹۹۹.
8. Davoodvandi M, Navabi Nejad S, Farzad V. Examining the Effectiveness of Gottman Couple Therapy on Improving Marital Adjustment and Couples' Intimacy. Iran J Psychiatry. ۲۰۱۸;۱۳(۲):۱۳۵-۱۴۱.
9. Hosseinpour M, et al. Investigating the effect of couple-centered counseling by Gottman method on marital intimacy of infertile couples: A randomized controlled trial. BMC Psychiatry. ۲۰۲۲;۲۲(۱):۶۴۲.
10. Rajaei A, Daneshpour M, Robertson J. The Effectiveness of Couples Therapy Based on the Gottman Method among Iranian Couples With Conflicts: A Quasi-Experimental Study. J Couple Relat Ther. ۲۰۱۹;۱۹(۱):۱-۱۷.
11. Shapiro AF, Gottman JM, Fink BC. Short-term changes after a brief intervention in couples with a distressed husband. J Fam Psychol. ۲۰۱۵.
12. Pallant J. SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS. 7th ed. London: Routledge; ۲۰۲۰.
13. Deylami N, et al. Evaluation of an Online Gottman's Psychoeducational Intervention to Improve Marital Communication among Iranian Couples. Int J Environ Res Public Health. ۲۰۲۱;۱۸(۱۷):۸۹۴۵.
14. JM. What predicts divorce? The relationship between marital processes and marital outcomes. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates; ۱۹۹۴.